МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчальної, науково-інноваційної та міжнародної діяльності

_____ Оксана БЯЛКОВСЬКА

«04» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКФП 3 «СУЧАСНА ПАРАДИГМА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-наукова програма Менеджмент

Факультет/Інститут Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни " Сучасна парадигма менеджменту та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу" для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти на базі ОКР спеціаліст/ на базі ОС магістр за спеціальністю 073 "Менеджмент",

Розробник:
Микола ЖУК, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування
Протокол № 10 від «28» серпня 2023 року
Завідувач кафедри

_____ Алла ЧИКУРКОВА
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Голова методичної комісії інституту

_____ Олег КУЧЕР
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Робочу програму схвалено робочою групою із забезпечення освітньо-наукової програми за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(назва спеціальності)

Керівник робочої групи (гарант) освітньо-наукової програми
(назва спеціальності)

_____ Алла ЧИКУРКОВА
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

© _____, 20__ рік

1. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни - ґрунтовно ознайомитись з особливостями сучасного процесу управління, опанувати техніку побудови ефективної організації, виявити новітні фактори визначального впливу на діяльність організацій різних форм власності, а також навчитись аналізувати й оцінювати вплив цих факторів на основі використання теорії і практики менеджменту.

Предмет дисципліни становить сучасний менеджмент як наука і мистецтво управління відкритими соціально-економічними системами (якими і є організації), що діють і розвиваються в сучасних умовах. Теоретичний матеріал є результатом збирання і синтезу існуючої інформації вітчизняних і зарубіжних фахівців в галузі управління.

Основні **завдання дисципліни**: формування нового погляду на проблеми менеджменту з позицій останніх тенденцій розвитку науки і переосмислення соціально-економічних реалій сьогодення; · усвідомлення проблем менеджменту як системи з виокремленням ознак і зв'язків на різних рівнях; аналіз підходів до процесів управління з урахуванням принципів сучасного менеджменту; вивчення основ менеджменту якості й екологічного; діагностика найпроблемніших напрямів упровадження менеджменту в умовах України.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти мають здобути **компетентності:**

Інтегральна компетентність - Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальні

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК02.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні

СК1. Здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту;

СК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямах та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

СК05. Здатність розробляти стратегії управлінської діяльності, керувати науково-дослідними проєктами в організаціях, їхніх об'єднаннях, структурних підрозділах, на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Передумови для вивчення дисципліни

Засвоєння змісту курсу значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріал таких дисциплін «Менеджмент та адміністрування», «Ділове адміністрування», «Маркетинговий менеджмент», «Менеджмент персоналу», «Методи прийняття управлінських рішень», «Інвестиційний менеджмент», «Аграрний менеджмент», «Управління науковими проєктами».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		очна (денна, вечірня) форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань **07 - Управління та адміністрування**	Обов'язкова
Розділів – **2**	Спеціальність **073 "Менеджмент"**	Рік підготовки:
Тем – **6**		2 -й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 10	Освітньо-науковий ступінь **Доктор філософії**	20 Год**.**
		практичні
		20 Год**.**
		Самостійна робота
		80 Год**.**
		Індивідуальні завдання:
		Год**.**
		Вид контролю:
		іспит

4. Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання:

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів.

РН09. Ідентифікувати та класифікувати невирішені наукові задачі, описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси у сфері управління та адміністрування на конкретних підприємствах та у регіональних економічних системах, обирати і використовувати оптимальні загальнонаукові та спеціальні методи для їхнього дослідження

6. Програма навчальної дисципліни
Структура навчальної дисципліни

	Очна (денна, вечірня) форма навчання					
	усього	у тому числі				
		лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота	педагогічна практика
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Нова парадигма менеджменту і управління змінами.						
Тема 1. Нова парадигма менеджменту	12	2		2	8	
Тема 2. Сучасні аспекти управління змінами на підприємстві	12	2		2	8	
Тема 3. Стратегічний менеджмент у розрізі сучасних тенденцій	12	2		2	8	
Тема 4. Підходи до розробки стратегій організацій у кризових та особливих умовах	12	2		2	8	
Разом за розділом 1	48	8		8	32	
Розділ 2. Менеджмент якості						
Тема 5. Сучасні тенденції у формуванні мотивації	12	2		2	8	
Тема 6. Методологія управління персоналом організації	12	2		2	8	
Тема 7. Методологічні засади управління якістю	12	2		2	8	
Тема 8. Сертифікація продукції і систем якості	12	2		2	8	
Тема 9. Екологічний менеджмент	12	2		2	8	
Тема 10. Реалізація принципів ділової етики в сучасному бізнесі	12	2		2	8	
Разом за розділом 2	72	12		12	48	
Усього годин	**120**	**20**		**20**	**80**	

Теми практичних (семінарських) занять

Назва розділів і тем	Кількість годин
Розділ 1. Менеджмент якості	
Тема 1. Нова парадигма менеджменту	2
Тема 2. Сучасні аспекти управління змінами на підприємстві	2
Тема 3. Стратегічний менеджмент у розрізі сучасних тенденцій	2
Тема 4. Підходи до розробки стратегій організацій у кризових та особливих умовах	2
Разом за розділом 1	**8**
Розділ 2. Менеджмент якості	
Тема 5. Сучасні тенденції у формуванні мотивації	2
Тема 6. Методологія управління персоналом організації	2
Тема 7. Методологічні засади управління якістю	2
Тема 8. Сертифікація продукції і систем якості	2
Тема 9. Екологічний менеджмент	2
Тема 10. Реалізація принципів ділової етики в сучасному бізнесі	2
Разом за розділом 1	**12**
Разом	**20**

6. Засоби, форми та критерії оцінювання

Комплексна діагностика знань, умінь та навичок студентів при вивченні дисципліни «Сучасна парадигма менеджменту та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу» здійснюється на основі результатів проведення поточного контролю знань. Підсумковим результатом є іспит.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння лекційного матеріалу, набуття практичних навичок при вирішенні виробничих ситуацій та розв'язуванні завдань, уміння самостійно опрацьовувати теоретичний матеріал, висловлювати власні думки та їх обґрунтовувати, проводити презентацію опрацьованого матеріалу (письмово чи усно).

Об'єктами контролю є:

а) усні відповіді: вміння змістовно та ґрунтовно висвітлити зазначене питання; логічність викладення матеріалу; аргументованість; використання основної та додаткової літератури; культура мовлення; впевненість, емоційність та виразність в процесі виступу;

б) письмові практичні завдання: вміння застосовувати статистичні методи; аналізувати отримані результати, уміння формулювати висновки; оформлення практичної роботи.

в) поточні тести і контрольні роботи

г) виконання індивідуальної розрахункової роботи

У процесі вивчення дисципліни «Сучасна парадигма менеджменту та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- командні проекти;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- іспит.

Питання для підготовки до іспиту

1. Наукові уявлення про реалії менеджменту минулого століття.
2. Принципи побудови організаційної структури П. Друкера.
3. Економічна сутність і принципи організації кейрецу.
4. Новітні принципи сучасної парадигми менеджменту.
5. Сутність та переваги організацій — “лідерів змін”, підґрунтя їх успішності.
6. Основні визначальні особливості політики організацій — “лідерів змін”.
7. Обґрунтуйте необхідність здійснення політики організованої ліквідації на провідних підприємствах. Здійсніть фінансово-економічну оцінку випадків, коли повна ліквідація товару (послуги) цілком виправдана.
8. Пілотний проект: сутність, значення. Необхідність поєднання інноваційних зусиль виробника та споживача нововведення.
9. Політика ініціювання змін. Вікна можливостей. Сутність політики, що уможливлює врівноваження змін і стабільності.
10. Тактика політики подолання опору змінам на вітчизняних підприємствах.
11. Конкурентні стратегії організації: сутність, класифікація, сфера застосування.
12. Реалізація методології стратегічного менеджменту в сучасній організації.
13. Основні інструменти стратегічного планування. Модель “продукт — ринок” (GAP-аналіз).
14. Новітні соціально-економічні тенденції, необхідність врахування їх впливу на діяльність та стратегію сучасних організацій.
15. Обґрунтуйте зміни критерію ефективності в сучасних організаціях.
16. Мотивація персоналу: сутність та роль у підвищенні продуктивності праці та ефективності діяльності організації. Класифікація методів стимулювання персоналу.
17. Багатофакторні та всефакторні системи організації оплати праці: сутність, приклади застосування.
18. Методи матеріального та нематеріального стимулювання персоналу.
19. Значення гуманізації праці у практиці нематеріальної мотивації трудової діяльності.
20. Методи залучення працівників до управління виробництвом.
21. Кар’єра: сутність і види. Необхідність планування кар’єри.
22. Якість: сутність і роль у підвищенні конкурентоспроможності продукції. Схема управління якістю продукції.
23. Методологія загального менеджменту якості TQM: ідея та складові.
24. Комплексна система управління якістю продукції. Цикл Демінга.
25. Статистичні методи контролю якості. Контрольні карти: приклади застосування.
26. Етапи формування і види витрат на якість продукції. Методи аналізу витрат на якість продукції.
27. Аналіз браку та втрат від браку. Основні чинники зниження абсолютних і відносних втрат від браку.
28. Діаграми причин і результатів (схеми Ісікава): сутність, методологія, етапи побудови.
29. Роль стандартизації в управлінні якістю.
30. Сертифікація: сутність та процедура реалізації.
31. Загальні етичні принципи бізнесу за американським соціологом Л. Хосмером.
32. Принципи етики міжнародного бізнесу (декларації К о).
33. Сфери потенційного конфлікту інтересів для директора, менеджера, працівника, їх характеристика.
34. Здійснення захисту інтелектуальної власності, корпоративної інформації. Сфера і можливості застосування авторського та патентного прав.
35. Обставини, які є підставою для пом’якшення або зняття моральної відповідальності з позицій принципів ділової етики.
36. “Екологічне управління” і “екологічний менеджмент”: визначення, розбіжності у значенні.

37. Етапи впровадження системи екологічного менеджменту на підприємстві.
38. Концепція екоефективності.
39. Розрахунок розміру збору за скиди у водні об'єкти.
40. Розрахунок розміру збору за забруднення навколишнього природного середовища стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.
41. Вплив екологічного фактора на забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Форми контрольних заходів
(поточний, семестровий, підсумковий контроль)

1. **Поточний контроль** проводиться під час аудиторних занять.

За результатами поточного контролю виводиться **середня поточна оцінка (СПО)** за 100-бальною системою, яка визначається за формулою:

$$\text{СПО} = \frac{\text{сума поточних оцінок (за 5 – ти бальною шкалою)}}{\text{кількість поточних оцінок}} \text{ x 20 (вага 1 балу} \frac{100}{5}\text{)}$$

Критерії поточного оцінювання:

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	*Критерії оцінювання*
5	Здобувач вищої освіти повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, засвоїв компетентності та програмні результати навчання, дає послідовні чіткі і логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Вміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, засвоїв компетентності та програмні результати навчання, проте у відповідях (усних та письмових) допускає не суттєві неточності, з незначними помилками демонструє розуміння певних теорій і фактів, оперує понятійним апаратом з незначними помилками. Добирає аргументи на підтвердження своєї позиції.
3	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни, компетентностями та програмними результатами навчання, викладає основний зміст навчального матеріалу під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2	Здобувач вищої освіти не володіє програмою навчальної дисципліни, компетентностями та програмними результатами навчання. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає навчальний матеріал під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1	Здобувач вищої освіти демонструє неприйнятний рівень опанування програмою навчальної дисципліни.

У разі запровадження дистанційної форми навчання поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти за допомогою дистанційних технологій здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі відповідно до «Інструкції

щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання»

2. Семестровий контроль з даної дисципліни здійснюється у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного освітньою програмою. Семестровий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання за 100-бальною системою, національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	*Оцінка за національною шкалою*		*Оцінка за шкалою ECTS*	
	Екзамен	*Залік*	*Оцінка*	*Пояснення*
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81			C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66			E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34			F	Незадовільно (з обов’язковим повторним курсом)

Аспіранти допускаються до екзаменаційної сесії, якщо вони виконали вимоги цього робочого навчального плану за поточний семестр та не мають академічної заборгованості за попередній семестр. Аспіранти, які в поточному семестрі мали пропуски занять і до початку екзаменаційної сесії не засвоїли матеріал пропущених тем і розділів навчальної дисципліни, до семестрової атестації з відповідної дисципліни не допускаються.

3. Підсумковий контроль. За результатами роботи здобувачів вищої освіти упродовж вивчення навчального курсу виводиться **підсумкова** оцінка за формулою:

$$\frac{\text{Середня поточна оцінка (макс.100 б.)} + \text{Семестрова оцінка(макс.100 б.)}}{2}$$

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Програмне забезпечення статистичної обробки даних. Виконання розрахункових операцій з використанням комп'ютерної техніки орієнтоване на застосування Microsoft Excel.

8. Рекомендовані джерела інформації

Рекомендована література основна

1. Бондар-Підгурська О. В. Ділове адміністрування (Корпоративне управління): навч. посіб. К.: Вид-во Ліра-К, 2015. – 487 с.

2. Гарасюк Г.М. Управління проектами : навч. посіб. - К. : Каравела, І.-344 с.

3. Кузьмін, О.Є. Корпоративне управління: навч. посіб. Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. 172 с.

4. Мальська М. П., Мандюк Н. Л., Занько Ю. С. Корпоративне управління: теорія та практика: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.

5. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 680 с.

6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008. № 514-VI. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50–51. Ст. 384. 16 с.

7. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006. № 3480-VI. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 31. Ст. 268. 24 с.

8. Сучасні концепції менеджменту: навч. посібник / За ред.. д-ра екон. наук, проф. Л.І. Федулової. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 536 с.

Рекомендована література допоміжна

1. Markina, I., Somych, N., Shkilniak, M., Chykurkova, A., Lopushynska, O. Managing resource-saving development of agri-food enterprises in the context of food security and sustainability: strategic aspects. Central European Management Journal. 2021. 29(3). pp. 114–135.DOI 10.7206/cemj.2658-0845.56
https://journals.kozminski.edu.pl/pub/6356file:///E:/Downloads/Markina%20(1).pdf

2. Karpenko J., Kuznetsova I., **Chykurkova A.**, Matveyeva M., Hridin O., Nakonechna K. Formation of the enterprise strategy based on the industry life cycle. *Independent Journal of Management & Production*. 2021. N. 12(3). Special Edition ISE, S&P. P. 262-280. DOI: http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v12i3.1537

3. Simanavicius A., Kisielius E, Kharchevnikova L, Svorobovych L, **Chykurkova A.** Peculiarities of social business concept. *Independent Journal of Management & Production*. 2021. N. 12(6). P. 660-676. DOI: https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i6.1757 https://scopedatabase.com/Documents/index/00000143/00001-08414

4. Чикуркова А.Д., Юр'єв В.В. Теоретичні аспекти розвитку диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2021. №21. С. 80-86 DOI: 10.32702/2306-6792.2021.21.80 http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3524&i=10

5. Chykurkova A. Improvement of the personnel management as a component of the motivational mechanism for managing the development of agricultural enterprises. Modern Science. 2021. №5. P. 38-49 https://drive.google.com/file/d/1SNr3mUXoypI8sRzkdiwpY-_v-mnBggPj/view

6. Chykurkova A., Kucher O., Hutsol T., Melnyk M. Conceptual approaches to analysis and assessment of efficiency of joint stock company. Turystyka i Rozwój Regionalny Tourism and Regional Development. Wydawnictwo SGGW. 14 (2020). p. 55-67.

7. Чикуркова А.Д., Грей Ю.М. Удосконалення формування мотиваційної політики на сільськогосподарських підприємствах. Подільський Вісник. 2020. Вип. 32. - С. 155-165.

8. Чикуркова А.Д., Грей Ю.М. Методологічні засади формування трудової мотивації в системі управління розвитком підприємством. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2020. №7.
Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8077

9. Markina I. Chykurkova A., Shkilniak M.; Taran-Lala, O. M. Somych N. Managerial aspects in forming the optimal system of indicators of country's food security level. Revista ESPACIOS. Vol. 41. (Issue 10). Year 2020. Page 8. https://www.revistaespacios.com/a20v41n10/a20v41n10p08.pdf

10. Markina I. Chykurkova A., Shkilniak M.; Taran-Lala, O. M. Somych N. Assessment of food security in country or geographic region: management and administration. International Journal of Management (IJM). Volume 11. Issue 6, June 2020. - pp. 1729-1745, Article ID: IJM_11_06_159 Available online at http://www.iaeme.com/MasterAdmin/Journal_uploads/IJM/VOLUME_11_ISSUE_6/IJM_11_06_159.pdf

11. Chykurkova A., Fen, K., Skljar, Ye., Sokrovolska, N. Nakonechna, K. Priority areas of strengthening the economic security of the food industry. *Independent Journal of Maagement & Production, 11(9)*, 2435-2469. DOI: http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i9.1422

12. Chykurkova A. Situational management at the enterprises of the agrarian sector of economy t / A. Chykurkova, Yu Kurylo. Management of the 21st century: globalization challenges. Issue 4: collective monograph / in edition D. Diachkov. Prague. Nemoros s.r.o. 2023. Czech Republic. p. 123-130 file:///C:/Users/User/Desktop/2022-2023%20%D0%BD.%D1%80/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%202023/Mono%202023%20Management%202.pdf

13. Чикуркова А.Д., Добровольська Е.В. Забезпечення управління ефективністю функціонування м'ясопереробного підприємства. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. – 2023. – № 1(38) . С166-172.

14. Чикуркова А.Д., Фурман Д.Г. Оцінка соціально-демографічних чинників і тенденцій формування персоналу підприємств. Агросвіт. 2023. №2. С. 24-32 https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/issue/view/57/46

15. Жук М. В. Стратегічні завдання та пріоритети розвитку інституційного механізму аграрного сектору економіки України для підвищення ефективності землекористування, продовольчої безпеки та адміністративно-територіальної реформи на селі. Агросвіт. 2022. № 4. С. 11–17. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/4_2022.pdf

16. Микола Жук, Володимир Бачишин . Економічна політика. Bratislava. Comenius Analytica Publihing House. 2022. 250 s. ISBN 978-80-971896-5-5

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://sslab.com.ua/Home/Post/51/vsya-normativka-z-pidgotovki_-zaxistu-disertacii-ta-publikacii-naukovix-statej-(stanom-na-22-zhovtnya-2019-r)?fbclid=IwAR2HONJAcuZJIYL4bxjYjbIWYXBGZDup0spYvUVvdvWTokgsc2US_Bgpu2w

2. https://www.pdatu.edu.ua/viddil-aspirantury-ta-doktorantury.html

3. https://www.pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/np-baza.pdf

4. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE34057.html

5. https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-03-09-mon-zatverdilo-novi-vimogi-do-oformlennya-disertacziyi

6. Стандарт вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 07 Управління і адміністрування, спеціальність 073 Менеджмент (далі – Стандарт). Стандарт затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.12.2021 р. № 1436. https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/12/24/073-Menedzhment.Dok.filos.02.06.2022.pdf

7. Освітньо-наукова програма «Менеджмент» для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» https://www.pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/onp21/onp073.pdf?v=01\

8. Електронний навчальний курс «Сучасна парадигма менеджменту та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу»: http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1288

Друковані навчально-методичні видання

1. Чикуркова А.Д., Ясінецька І.А., Фурман Д.Г. Система управління персоналом підприємств: передумови формування, сучасні тенденції розвитку і перспективи. Кам.-Под.: ЗВО «ПДУ», 2023. - 321 с. Монографія Гриф ЗВО «ПДУ» http://188.190.33.55:7980/jspui/handle/123456789/10878

2. Чикуркова А.Д. Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни „ Сучасна парадигма менеджменту та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу” для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти на базі ОС магістр, ОКР спеціаліст за спеціальністю 073 "Менеджмент»". Кам’янець-Подільський: Подільський державний аграрно-технічний університет, 2018. 250 с.